

TEATRUL ÎN REPUBLICĂ

În peisajul înfloritor, în grădina acestor douăzeci de ani, roadele sînt prezente: autori, actori, regizori, conduși de vocația lor primordială, cu darurile, cu temperamentele lor, cu însușirile care sînt de fapt cele ale poporului care le-a dat viață. Conducerea țării, ritmul ei politic, social și cultural au determinat înmulțirea, încadrarea, folosirea, îndrumarea valorilor spirituale, punindu-le la dispoziție mijloacele de împlinire totală, așa cum numai în vis mintea putea cîndva realiza.

Dacă azi avem o recoltă bogată, uimitoare, pe holdele culturii și, în special, ale teatrului românesc, o datorăm nu numai talentelor numeroase care s-au relevat de douăzeci de ani încoace, dar mai ales Partidului Comunist Român, care a înțeles ce rol important au, în viața unei națiuni, spiritualitatea ei, răspîndirea în pături cît mai largi a forțelor ei creatoare. Și a făcut astfel încît cultura a înflorit.

În urmă cu decenii, doar teatrele naționale din capitalele de provincie, cele cîteva trupe particulare la București, turneele firave nu puteau satisface nevoia de spectacol a întregului nostru public.

Astăzi avem în Capitală zece teatre de dramă și comedie. Aproape 40 de asemenea teatre — unele în limbile naționalităților conlocuitoare — funcționează

PJA 2643/12

în restul țării, subvenționate de stat. Nu mai vorbim de cele șase opere, de trupele de operetă și ansamblurile de estradă, de teatrele de păpuși, de numeroasele filarmonici, coruri și colective de dansuri, de zecile de mii de trupe de amatori, din formațiile cărora se relevă tinere talente. Toate acestea contribuie la ritmul impetuos, la nivelul artistic tot mai ridicat pe care republica le-a imprimat vieții noastre teatrale. În teatrele de regiune se dau spectacole de frumoasă ținută literară și de valoroasă realizare scenică. Cuvîntul „teatru de provincie” nu li se mai potrivește. Permanenta prezență pe scenele regionale a regizorilor bucureșteni, permanentul contact al oamenilor de teatru bucureșteni cu realizările de pe toate meridianele, schimbul necontenit de valori duc la perfecționarea spectacolului românesc, dîndu-i o valoare de „valută forte”. Să-i amintim de pildă numai pe Liviu Ciulei și Lucian Giurchescu, care au cunoscut recent mari succese regizorale în R.F. a Germaniei, țara unor mari animatori teatrali. Teatrul de Comedie a obținut și el recent mari succese în Italia vechilor tradiții scenice. Dar succesele teatrale românești la Moscova, Paris, Belgrad, Budapesta, Praga, Viena... Am avut și avem șefi de orchestră cu renume mondial, ca George Enescu, George Georgescu, Sergiu Celibidache, Ionel Perlea, oameni care vorbeau limba universală a muzicii. Citirea de note, uniformă la toate popoarele, e mult mai ușor de înțeles și de practicat decît textul literar, care cere din partea regizorului studii speciale, o cunoștință aprofundată a limbii poporului ale cărui opere dramatice va trebui să le interpreteze. Prestigiul de care se bucură poporul român în străinătate a făcut ca adeseori să se apeleze la veteranul director de scenă Sică Alexandrescu, care a contribuit la o mai bună cunoaștere a teatrului lui Caragiale peste hotare.

Teatrul românesc și-a cucerit deci o puternică personalitate, și-a afirmat cu tărie individualitatea în acești douăzeci de ani.

În peisajul teatrului nostru republican își face tot mai viu și tot mai răspîndit apariția un personaj altădată izolat și lipsit de sprijin: animatorul. Acesta nu e un simplu funcționar artistic. Nu se mulțumește a înregistra și proiecta spre scenă piesele aduse de autori, de traducători, de regizori. Directorul de teatru devine tot mai mult un pasionat al muncii sale, „provoacă” lucrări dramatice, stimulează pe autori, încercă tot genul de piese, repetă multe, alege distribuții inspirate, supraveghează repetițiile, le imprimă un ritm susținut. În acest fel, teatrul nu îmbătrînește, nu-și pierde vitalitatea (în ciuda prezenței și acțiunii de atragere a publicului din partea artelor „surori” — cinematografia, televiziunea — teatrul dăinuiește de mii de ani). El s-a „luptat” și cu circurile de gladiatori, cu carele de întrecere în stadioane, cu leii din arene, cu discobolii, cu hipodromurile, și n-a pierit. Actorul aievea aduce gînd, verb, sensibilitate plastică. E de fapt linia pe care a fost îndrumat teatrul nostru în ultimii douăzeci de ani de cei mai buni dintre animatorii săi. Teatrul e contactul direct cu viața, oglindește lupta dintre om și forțele potrivnice.

Dar, pentru a cuceri această „magie”, se cer, în jocul actorului, un alt diapazon, o înfrigurare, o transpunere în zone toride, o dicțiune perfectă, o dăruire totală, o intensitate de fiecare moment, o suplețe a gîndului și a corpului — imaginea unui artist spre care năzuim, căruia i-au fost oferite toate condițiile creației.

Multe spectacole, la diferite teatre, se reprezintă cu „casa închisă”. Sînt spectacole în care viața e prezentă, tumultuoasă, necontrafăcută, cu conflicte și personaje autentice. Altele ispitesc mai puțin pe spectator. E o dovadă că publicul se înstrăinează de lucrările în reprezentățiile anoste, fără nerv, la care actorii nu sînt auziți și nu sînt văzuți îndeajuns, în care întinericul domină pe scenă, în care subiectul e absent, iar peripețiile se desfășoară lent, adormitor.

În anii republicii, dramaturgia românească a făcut mari și adesea valoroase eforturi de îmbogățire și înnoire. Acești ani au vitalizat teatrul, i-au dat o infuzie de entuziasm, elan, credință. Nu e nevoie să mai comparăm trecutul cu prezentul. Faptele sînt elocvente prin ele însele. Laurii însă nu sînt numai ca să onoreze frunțile; ei solicită și mari răspunderi. A scrie pentru spectatorii republicii noastre socialiste înseamnă a-ți armoniza lira teatrală cu înfăptuirile și orizonturile mari ale poporului, cu vibrația umanistă a întregii lumi contemporane, înseamnă a da preferință acelor acorduri care — punînd în lumină faptele poporului și ale partidului său — sînt expresia continuu vie a drumului spre viitor.